النازعات سُورة ގެ މާނަ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سُورة النازعات — އާޔަތުގެ ޢަދަދު (٤٦)

وَٱلنَّـٰزِعَـٰتِ غَرۡقٗا ﴿١﴾ وَٱلنَّـٰشِطَـٰتِ نَشۡطٗا ﴿٢﴾ وَٱلسَّـٰبِحَـٰتِ سَبۡحٗا ﴿٣﴾ فَٱلسَّـٰبِقَـٰتِ سَبۡقٗا ﴿٤﴾ فَٱلۡمُدَبِّرَٰتِ أَمۡرٗا ﴿٥﴾ يَوۡمَ تَرۡجُفُ ٱلرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾ تَتۡبَعُهَا ٱلرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلُوبٞ يَوۡمَئِذٖ وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ أَبۡصَـٰرُهَا خَـٰشِعَةٞ ﴿٩﴾ يَقُولُونَ أَءِنَّا لَمَرۡدُودُونَ فِي ٱلۡحَافِرَةِ ﴿١٠﴾ أَءِذَا كُنَّا عِظَـٰمٗا نَّخِرَةٗ ﴿١١﴾

ތަރުޖަމާ

وَٱلنَّـٰزِعَـٰتِ غَرۡقًا ﴿١﴾ ކާފަރުންނާއި ނުބައި ނަފްސުތަކުގެ ފުރާނަތައް އުދުރުންމަރުވާގޮތުގެ ގަދަފަދަކަމާއިއެކު އުދުރުންގަދަކަމާއެކު ދަމައިގަންނަވާ މަލާއިކަތުބޭކަލުންގެ ގަސަމްފުޅުވައި الله ހުވައި وَحِى ކުރައްވައެވެ. وَٱلنَّـٰشِطَـٰتِ نَشۡطًا ﴿٢﴾ އަދި ހިތްވަގިކަމާއި އާރާމުކަމާއި އެކު މޫމިނުންގެ ފުރާނަތައް އަސާނިކޮށް ވަކިކުރައްވާ މަލާއިކަތުބޭކަލުންގެ ގަސަމްފުޅުވައި الله ހުވައި وَحِى ކުރައްވައެވެ. وَٱلسَّـٰبِحَـٰتِ سَبۡحًا ﴿٣﴾ އަދި اللهގެ އަމުރުފުޅާއިގެން އުޑުން ބިމަށް ފިލިފަދައިގަނޑުނަރާ މަލާއިކަތުބޭކަލުންގެ ގަސަމްފުޅުވައި الله ހުވައި وَحِى ކުރައްވައެވެ. فَٱلسَّـٰبِقَـٰتِ سَبۡقًا ﴿٤﴾ ދެން مؤمنންގެ ފުރާނަތަކާއިގެން ސުވަރުގެއަށް އަވަސްވެ ވަޑައިގަންނަވާ މަލާއިކަތުބޭކަލުންގެ ގަސަމްފުޅުވައި الله ހުވައި وَحِى ކުރައްވައެވެ. فَٱلۡمُدَبِّرَٰتِ أَمۡرًا ﴿٥﴾ ދުނިޔޭގެ ކަންތައް ތަދުބީރު ކުރައްވާގޮތައިގެން اللهގެ حضرةން ފަރުމާ ވަޑައިގަންނަވާ މަލާއިކަތު ބޭކަލުން ގަސަމްފުޅުވައި الله وَحِى ކުރައްވައެވެ. يَوۡمَ تَرۡجُفُ ހިލިގަނޑު ދުވަހު، ގަދަހަރު ބަލަހަރާތްތެރި ގަނޑު ދުވަހު ٱلرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾ ގަޑި ހިލިގަނޑު (زَلزلة) (ފުރަތަމަ ތާޒަރުވައި ގަދަދެ). تَتۡبَعُهَا އޭގެ تبع ވެގެން/ އޭގެފަހުން (ދެވަނަ ހިލުމެވެ.) ٱلرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ ދެވަނަ ތާޒަރުވި قُلُوبٌ يَوۡمَئِذٖ އެދުވަހުން ހިތްތަކަށް ބިރުވެރިވެއެވެ. وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ ބިރުގެންފެ ކަންބޮޑުވެ ދެރަވެގެން أَبۡصَـٰرُهَا އަދި އެހިތްތަކުގެ ލޮލުގެ ބޯތައް خَـٰشِعَةٌ ﴿٩﴾ ބިރުގެންފެ ދެރަވެ ފެންނަނީވެގެން يَقُولُونَ އެމީހުން (ދުނިޔޭގައި އުޅުނުއިރު)ބުނެއެވެ. أَءِنَّا لَمَرۡدُودُونَ އަޅު ދެ އަޅުގަނޑުމެން އަނބުރާވެސް ކުރެވޭނެ ހެއްޔެވެ؟ فِي ٱلۡحَافِرَةِ ﴿١٠﴾ ދަފްނު- ފުރަތަމަ ދިރިއުޅުން (އެބަހީ މަރުވުމަށްފަހު އަލުން ބަރާބަރަށް ދިރުވޭނެ ހެއްޔެވެ؟) أَءِذَا كُنَّا އަޅުގަނޑުމެން ވީމަ ދަމުގައި ހެއްޔެވެ؟ عِظَـٰمًا نَّخِرَةً ﴿١١﴾ ދިރޮ ވިރިފައި ފުރާވާ ކަށިތަކަށް

إجْمَالِي މާނަ

(١) ކާފިރުންނާއި ނުބައި ނުލަފާމީހުންގެ ފުރާނަތައް އެމީހުން މަރުވާ ވަގުތު ގަދަފަދަ ކަމާއިއެކު އެމީހުންގެ ހަށިތަކުން ދަމައިގަންނަވާ މަލާއިކަތްބާވަތުން ގަސަންދުއްވަވައިالله ހުވައި وَحِي ކުރައްވައެވެ.

(٢) އަދި ހިތްވިކަމާއި އާސާނިކަމާއި އެކު މުއުމިނުންގެ ފުރާނަތައް ހަށިތަކުން ވަކި ކުރައްވާ މަލާއިކަތް ބާވަތުން ގަސަންދުއްވަވައިالله ހުވައި وَحِي ކުރައްވައެވެ.

(٣) އަދި اللهގެ އަމުރުފުޅާއިގެން އުޑުން ބިމަށް އަވަސްއަވަހަށް ފައިބާވަޑައިގަންނަވާ މަލާއިކަތްބާވަތުން ގަސަންދުއްވަވައިالله ހުވައި وَحِي ކުރައްވައެވެ.

(٤) ފަހެ مؤمن ންގެ ފުރާނަތަކާއިގެން ސުވަރުގެއަށް އަވަސްވެވަޑައިގަންނަވާ މަލާއިކަތްބާވަތުން ގަސަންދުއްވައި الله ހުވައި وَحِي ކުރައްވައެވެ.

(٥) ދުނިޔޭގެ ކަންތައް ތަދުބީރު ކުރައްވުމާއިގެން الله ގެ حَضْرَة ށް ފައިބާ ވަޑައިގަންނަވާ މަލާއިކަތް ބާވަތުން ގަސަންދުއްވައި الله وَحِي ކުރައްވައެވެ.

ދަންނައެވެ. މިމިހުމު ފަސްފަރާތް ގަސަންދުއްވައި الله ހުވައި وَحِي ކުރައްވަނީ ހަމަކަށަވަރުން ކަލާނގެ މަރުވުމަށްފަހު އަލުން ދިރުއްވައި مَحْشَر ކުރައްވައި ދުނިޔޭގައި ކުރި އަމަލުތަކުގެ ޖަޒާ އަންގަވައި އެއަށް ފުރިހަމަ ޖަޒާ ދެއްވާން ކަމަށެވެ. އެއީ ނުވެދާނެކަމެއް ނޫނެވެ. މިއީ އެހެނިހެންގެ ޔަޤީނެވެ. ވީމާ އެކަން ހެއްކަމެއް އިގްރާރު ހިނގާވާނެއެވެ.

(٦) އެއީ ފުރަތަމަ ނަފްޚާ ފުމެވޭދުވަހުގެ. (އެދުވަހުން ގަދަވެގެންވާ ބިންހެލުމުއްޔާއިސް އެންމެހާ ތަކެތި މަރުވެ ފަނާވެގެން ހިގައިދާނެއެވެ.)

(٧) ދޭއްކާ ވިދިގެން ދެވަނަ ނަފްޚާ ފުމެވޭނެއެވެ. އެދެމެދުގައި ސާޅީސް އަހަރުވާނެކަމަށްحَدِيْث ގައި صَحّ ކޮށް އައިސްފައިވެއެވެ.

(٨) އެދުވަހުން ބައެއްމީހުންގެ ހިތްތައް ބިރުވެރިކަން ހޫނުވެ ހެސްވެގެންވާނެއެވެ. އެއީ ނުބައި ނުލަފާމީހުންގެ ހިތްތަކެވެ.

(٩) އަދި އެމީހުންގެ ލޮލުގައި ނިކަމެތިކަމުގެ ބިރުވެރިކަން ދޭހަވާނެ ދެލޯ ފެންނާނެ ހިތާމަވެރިވެފައެވެ.

(١٠) އެފަދަމީހުން ދުނިޔޭގައި އުޅުނުއިރު ބަސްތޮޅި ބަލަހައްޓާ ކަލާނގެއަށް ދެކޮޅުހަދައިގެން އަދި قيامة އަކީ ޙައްޤެއް ކަމަށް ވިޔަސް އެމީހުން ބުނަނީ އަހުރެމެން މަރުވެގޮސް އަނބުރާ ދިރުމެއްވޭތޯ؟ އެއީ މަރާފައި ބޮޑުކޮށް ކާނަބޮލެވޭ. އަދި ބުނެއެވެ. އެއީ އެއްގަމަކަށްވެސް ވާކަށް ނުވާނެއެވެ.

(١١) އަހުރެމެން މަރުވެގޮސް ކަށިތައް ހޫނުވެ އަނބުރާ ދިރިގެން ދެވަނަ ފަހަރަمَحْشَر ކުރެވޭނެތޯއެވެ؟

قَالُوا۟ تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِنَّمَا هِىَ زَجْرَةٌ وَٰحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَإِذَا هُم بِٱلسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ مُوسَىٰٓ ﴿١٥﴾ إِذْ نَادَىٰهُ رَبُّهُۥ بِٱلْوَادِ ٱلْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾ ٱذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿١٧﴾

ޝަރުޙާ

قَالُوا۟ ކިޔުން ބުނެއެވެ. تِلْكَ إِذًا އެހެންކަމަށް ވަންޏާ އެއީ كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ ވަރަށް ގެއްލުމާ ހަލާކު ހުރި رجوع ވުމެކެވެ. فَإِنَّمَا هِىَ އެކަންވާނީ ކަނޑައެޅި زَجْرَةٌ وَٰحِدَةٌ ﴿١٣﴾ (ޞޫރުގައި) އަޑެއް ފަހަރަކު ގުގުމާ ދެތުރުވުމެއް ކަމުގައެވެ. فَإِذَا هُم އެހައިރުން ކިޔުން ދިމާ ހުރި بِٱلسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ ބިމުގެމަތީގައި ހާޒިރުވެގެންނުނިތީއެވެ. (ނުވަތަساهرةއެވެ ކިޔާ ބިމުގައެވެ). هَلْ أَتَاكَ (އޭ رَسُول اللهއެވެ!.) ހަމަކަށަވަރުން ކަލޭގެފާނު އަރިހަށް އަތުވެއްޖެއެވެ. ނުވަތަ އަތުވެއްޖެތޯއެވެ؟ حَدِيثُ مُوسَىٰٓ ﴿١٥﴾ مُوسى عَلَيْه السلاَم ގެ ވާހަކަ. إِذْ نَادَىٰهُ رَبُّهُۥ އެއީ އެކަލޭގެފާނުގެ ربُّ އެކަލޭގެފާނަށް ނިދާ އިއްވައި ހިނދުގައެވެ. بِٱلْوَادِ ٱلْمُقَدَّسِ = طَاهِر ވެ بَرَكَاة ލިބިގެންވާ ވާދީގައި. طُوًى ﴿١٦﴾ އެއީ طُوًى އެވެ ކިޔުން ވާދީއެވެ. ٱذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ އެކަލޭގެފާނު فِرْعَون ގެ ގާތަށް (ދިޔުން ގޮވާލައްވަން) ވަޑައިގަންނަވާށެވެ!. إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿١٧﴾ ހަމަކަށަވަރުން އޭނާ ބޮޑާވެ ނުކިޔަމަންތެރިކަމުގައި ހައްދުފަހަނަ އަޅައިފިއެވެ.

إجْمَالِي މާނަ

(١٢) އެހެންކަމަށްވަންޏާ އެއީ ވަރަށްގެއްލުން ހުރި ތަކުލީފުގެންނާ އެއްކަރުއްވުމެކެވެ. (ކިޔުން އެހެން އެބުނަނީ މަލާމާތްކުރުމުގެ ގޮތުންނެވެ. ކާފިރުންގެ ބޮޑާކަމުގައި ތާވަލް ﷲ ގެ وَحِى ކުރައްވައިދެއްވި އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

(١٣) އެކަން ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅިގެން އެންމެ ފަހަރަކު ޞޫރުގައި ފުމެވުމާއެކު ދުވަސްވުމެކެވެ. އެބަހީ ފެނިގެންވާ ފުމާ މާތްﷲ ނިދާފަރާ ޞޫރުގައި ފުމެވުމުންނެވެ. އެއީ ދެވަނަ ފުމެވުމެވެ.

(١٤) އެހައިރުން އެންމެހައި މީސްތަކުން ތިބޭނީ ބިމުގެތެރެއިން ނުކުމެ ބިމުގެ މަތީގައެވެ. ޗަސްބުރުވައިގެން ބަލަބަލައެވެ. ނުނިދާނެއެވެ. އެބިމަށްކިޔަނީ سَاهِرة އެވެ. އެބިމަކީ އަނގަބަނދުވެލުމުގެ ބިރުން މީސްތަކުން އެގޮތުން ނުނިދައި ތިބޭނެކަމުގައެވެ. އަދި އެއީ ހިނގާލެވޭ ބިމެއްކަމުގައި ބަޔާންވެއެވެ. وَاللهُ أعْلَم

- ދަންނައެވެ. މިސޫރަތް ފެށުނުތަނުގައިވާ وَٱلنَّٰزِعَٰتِ - وَٱلنَّٰشِطَٰتِ وَٱلسَّٰبِحَٰتِ - فَٱلسَّٰبِقَٰتِ - فَٱلْمُدَبِّرَٰتِ މިފަސްކަލިމައިގެ މާނައިގައި مُفَسِّرُ ންގެ ބަސްބަސްތަކުގައި ތަފާތުތަކެއް ބެލިގެން ވެއެވެ. އެގޮތުގެ ތެރެއިން ގިނަބައި މީހުން ދެންނެވިއެވެ. ނަމަވެސް...

- ބައެއްބަޔަކުން މިޔާފަތުވެއްޖެ އެއީ އިންސާނާގެ ނަފްސުގެ ފަސްބާވަތެއްކަމުގައެވެ.

- އަނެއްބައިބަޔަކުންމިޔާފަތުވިއީ މަލާއިކަތުގެއެވެ.

- އަނެއްބައިބަޔަކުންމިޔާފަތުވިއީ ތަރިތަކެއްކަމުގައެވެ. އަދިމިނޫން ގޮތްގޮތަށްވެސް ބުނެވިފައެވެ. އަދި އެއިންކޮންމެ ބަޔަކުވެސް تَوْجِيه އެއްވެއެވެ. އެފަދަކަމެއް އެނގެނީ މާތްﷲ އަށެވެ.

- ކޮންމެއަކަސް ދުނިޔެދަނީ ނިމިގެން محْشر އަށް ޖަމާވުމުގެ މަސައްކަތް ދުވަހަކީ މުޅިން އަލަ ދުވަހެއް ދުނިޔެތެރެއިން ވަކިން ހިނގާނެ ދުވަހެކެވެ. ހަމަ އެއާއެކީ އައިސް މިހުރީ ކިޔާމަތްދުވަހަކީ ރަނގަޅަށް ދުވަހެކެވެ. މިސާލަކަށް أمة ތަކުގެ رَسُول ބޭކަލުން ދުނިޔެއަށް ފޮނުއްވި އިރު ދުވަސް ކިޔާމަތްއާ ގާތްވެއްޖެއެވެ. قِيامة ދުވަހުގެ. އެކަންތަކަށް އޮއްވާ ދެލިކަމެއް ވެއްޖެއެވެ. عَقلي ދަލީލާއި نَقلي ދަލީލާއި. ދުނިޔޭގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ފަހުން ހަމަ އެތަކެއްކަމެއް ހިނގާނެއެވެ. ހަމަ ނަޒަރުން ސިފަކުރެވޭ ކަންކަމާއެކު އެކަން ގެނެސްދޭނެ ކަމެއް ވެސް ވެއެވެ. އެއީ އެބޭފުޅުން ދެއްވި ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތުތަކެވެ. ކުރިން ގެނެސްދިން ހަބަރުތައް ހަމަ ހަމަ ކުރުމަކީ ސަލާމަތާއި ކާމިޔާބެވެ. މުޅި ދުނިޔެއަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަންކަމުގެ ގޮތުން ރަގަޅުވާ ދެއްކުމެއް ހިނގާނެކަމަށް ދެވޭ ހާލަތްތަކެއް. ކުރިއަށް ދެމިގެން ކަލަތަކެއް ހިނގާނެއެވެ. ކަލަކުރެވޭ ކަމެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެއީ قِيامة ދުވަހެވެ. ވަރަށްވަރަށް ބޮޑު ކޮންމެ ކަމެއް ހިނގާނެއެވެ. ދެކެވޭ ކަންކަމުގެ ސިފަތަކާ ބެހޭގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަލީލުތަކެވެ. މިއީ عَقلي ދަލީލެވެ. نَقلي ދަލީލު އަދި އައިސްދާނެއެވެ.

(١٥) އޭ (رَسُول اللهއެވެ.!) ހަމަކަށަވަރުން عِمْرَانُ ގެދަރިކަލުން مُوسَى عَلَيْهِ السَّلاَم ގެ خَبَرُ ކަލޭގެފާނުގެ އަރިހަށް އައިސްފިއެވެ. ނުވަތަ އެފަދަ ކަލޭގެފާނުގެ އަރިހަށް އަތުވެއްޖެތޯއެވެ؟ (މިދެންނެވީ ހަމަ ކަށަވަރުން ވާސިލްވެއްޖެއެވެ.)

(١٦) އެއީ އެކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ طُوًى އެވާދީ مُقَدَّس ބަރަކާތްތެރި ވާދީގައި އެކަލޭގެފާނަށް ނިދާ އިއްވެވި ހިނދުގައެވެ.

(١٧) އޭ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلاَم އެވެ. ކަލޭގެފާނު فرعون ގެ ގާތަށް ވަޑައިގަންނަވާށެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އޭނާ ވަނީ ބޮޑާވެ ނުކިއްބަސްވެރިވެގެންނެވެ.

فَقُلْ هَل لَّكَ إِلَىٰٓ أَن تَزَكَّىٰ ⑱ وَأَهْدِيَكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ⑲ فَأَرَىٰهُ ٱلْـَٔايَةَ ٱلْكُبْرَىٰ ⑳ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ㉑ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ㉒ فَحَشَرَ فَنَادَىٰ ㉓ فَقَالَ أَنَا۠ رَبُّكُمُ ٱلْأَعْلَىٰ ㉔ فَأَخَذَهُ ٱللَّهُ نَكَالَ ٱلْـَٔاخِرَةِ وَٱلْأُولَىٰٓ ㉕ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰٓ ㉖ ءَأَنتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ ٱلسَّمَآءُ ۚ بَنَىٰهَا ㉗

ތަރުޖަމާ

فَقُلْ هَل لَّكَ (އޭ مُوسى عَلَيْه السلاّم އެވެ.! ކަލޭގެފާނު އޭނާގެގާތަށްވަޑައިގެން އޭނާއަށް ވިދާޅުވާށެވެ). ކަލެއަށްވޭތޯއެވެ؟ إِلَىٰٓ أَن تَزَكَّىٰ ⑱ (އޭ فِرْعَون އެވެ!.) ކަލޭ طَاهر ވެ ގަތުން ކަލެއަށްރުހޭތޯއެވެ؟ (އެބަހީ شِرك ނުލާއި ނުބައިކަމުން طَاهر ވެ ގެންނަވާތޯއެވެ؟ وَأَهْدِيَكَ އަހުރެން ކަލެއަށް ތެދުމަގު ދައްކައިދެއްވާނަމެވެ. إِلَىٰ رَبِّكَ ކަލޭގެ ހައްދަވާ ޚާލިޤުއެވެ رَبُّ ގެ ފަރާތަށް.فَتَخْشَىٰ ⑲ ދެން އެކަލާނގަށް ކަލޭ ބިރުވެތިވާން. فَأَرَىٰهُ ދެންފަހެ އެކަލޭގެފާނު އެ فِرْعَون އަށް ދައްކަވައިފިއެވެ. ٱلْـَٔايَةَ ٱلْكُبْرَىٰ ⑳ ބޮޑުވެގެންވާ مُعْجِزة فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ㉑ ހަމަ އޭނާ (مُوسى عَلَيْه السلاّم ދޮގުކޮށް (الله އަށް) އުރެދުނެވެ. ثُمَّ أَدْبَرَ ދެން އޭނާ ފުރަގަސްދިނެވެ. (إِيْمان ވުމާ ކަމަށް ފުރަގަސްދިނެވެ.) يَسْعَىٰ ㉒ ހަމަ މަސައްކަތް ކުރިއެވެ. (مُوسى عَلَيْه السلاّم އާއި ދިމާކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރިއެވެ.) فَحَشَرَ فَنَادَىٰ ㉓ ހަމަ އޭނާ (މީސްތަކުން) އެއްކުރިއެވެ. ހަމަ ގޮވައިލިއެވެ. فَقَالَ أَنَا۠ رَبُّكُمُ ٱلْأَعْلَىٰ ㉔ ހަމަ އޭނާ ބުންޏެވެ. ކަލޭމެންގެ އެންމެ މަތީ ރަސްކަލާ، رَبُّ އަހުރެމެންނެވެ. فَأَخَذَهُ ٱللَّهُ ފަހެ الله އޭނާ ހިއްޕަވައިފިއެވެ. (عَذَاب ދެއްވައިފިއެވެ.) نَكَالَ ٱلْـَٔاخِرَةِ أَخِرة ގެ عَذَاب وَٱلْأُولَىٰٓ ㉕ ހަމަ ފުރަތަމަގެ عَذَاب އާއި (ދުނިޔޭގެ عَذَاب އާއި) إِنَّ فِي ذَٰلِكَ ހަމަކަށަވަރުން އެކަންތަކުގައި ވެއެވެ. لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰٓ ㉖ ބިރުވެތިވާ މީހަކަށް ކަނޑައެޅިގެންވާ ޢިބުރަތެއް. (وَعْظ އާއި نَصِيحة) ءَأَنتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا ހެއްދެވުމުގައި އުނދަގޫވެގެންވަނީ ކަލޭމެން ހެއްދެވުން ހެއްޔެވެ؟ أَمِ ٱلسَّمَآءُ ނުވަތަ އުޑު ހެއްދެވުމެވެ؟ ۚ بَنَىٰهَا ㉗ އެކަލާނގެ އުޑު ހެއްދެވިއެވެ.

إِجْمَالِي މާނަ

(١٨) އަދިކަލޭގެފާނު ޢާންމުގެ ގޮތުންވަޢުޒުގައިވެސް ވިދާޅުވާނެވެ. (އޭ فِرْعَونُ އެވެ.) މަނިކުފާނު ތިޔަ ސުވާލުކުރެއްވުން ދީނުގެތެރެއަށްވަދެ އަދި ނަފްސަށް ކަންތައްތަކުންދުރުކޮށް ތާހިރުވުމަށް طَاهِر ވުމަށް ޙަރަކާތްތެރިވާތޯއެވެ.؟ (الله تَعَالَى مُوسَى عَلَيْه السَّلاَم އަށް އަންގަވާފައިވާ މަރުޙަބާގެ ބަސްތައް ވިދާޅުވުމަށެވެ.)

(١٩) (مُوسَى عَلَيْه السَّلاَم فِرْعَونُ އަށް ވިދާޅުވިއެވެ. އަޅުގަނޑު މަނިކުފާނުގެ رَبُّ ގެ ހަޟްރަތަށް މަނިކުފާނަށް މަގުދައްކާދެއްވާނީމެވެ. އޭރުން އެކަލާނގެއަށް ބިރުވެތިވެގެން އުޅެވިދާނެއެވެ.

(٢٠) ދެން مُوسَى عَلَيْه السَّلاَم އޭނާއަށް ބޮޑުވެގެންވާ مُعْجِزَة ދައްކަވައިފިއެވެ. އެއީ އެކަލޭގެފާނުގެ އަސާގަނޑު ކަނޑުގައި އެޅުވުމުން ލޮނުގަނޑަކަށް ވެގެންދިޔައެވެ.

(٢١) ދެން އޭނާ مُوسَى عَلَيْه السَّلاَم ގެ ރަސޫލުކަން ދޮގުކޮށް الله އަށް އުރެދިއްޖެއެވެ.

(٢٢) ދެން އޭނާ އިމާންކަމުން ފުރަގަސްދީފިއެވެ. އަދި مُوسَى عَلَيْه السَّلاَم އާއި ދިކޮޅަށް މަސައްކަތްކުރަން ފެށީއެވެ.

(٢٣)،(٢٤) ދެންފަހެ އޭނާމީސްތަކުން އެއްކޮށް ގޮވާލިއެވެ. އަދި މީސްތަކުންނަށް އޭނާގޮވައިލީ " އަހުރެންނަކީ ކަލޭމެންގެ އެންމެ މަތީ رَبُّ އެވެ. " މިފަދައިންނެވެ.

(٢٥) ދެން الله تَعَالَى އޭނާ ހިފެހެއްޓެވިއެވެ. ހަލާކު ކުރައްވައިފިއެވެ. (ކަނޑުގައި غَرَقُ ކުރައްވައިގެންނެވެ.) އެއީ އޭނާބުނިބަހުގެ ސަބަބުންނެވެ. (مَاعَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِى މިބަހާއި أَنَاْ رَبُّكُمُ ٱلْأَعْلَىٰ މިބަހެވެ.

(٢٦) ހަމަކަށަވަރުން އެކަންކަމުގައި އެބަހީ فِرْعَونُ ގެ حَا دِثَة ގައި الله އަށް ބިރުވެތިވާ ބަޔަކަށް عِبْرَة އާއި وَعْظُ نَصِيْحَة ވެއެވެ.

(٢٧) (قيامة ދުވަސް ބޭނުންކުރެއްވުމަށް އިންކާރުކުރާ އެންމެންނަށެވެ.) އުފެއްދެވުމުގައި ބޮޑުކަމުގައި ދަތިވާނީ ކަލޭމެން ހައްދަވައި مَحْشَرُ ކުރެއްވުން ގަދަވެގެން ދަތިވާނީ އިނގެ ކަލޭމެންތޯއެވެ؟ (އެއްވެސް މިސާލަކަށް އިންސާނާއަށް ހައްދަވައި އާނާގެ ކަނޑައެޅި ބޮޑުކަމެއް ކުރެއްވި ކަލާނގެއަށް އާދަމަގުފުޅުވަނީ ކަމެއްނުވެއެވެ. ހައްދަވައި مَحْشَرُ ކުރެއްވުން މާސަލަވާނެކަން ކަންވާ ސަރުވަމު ބޮޑުވެގެނަކީ ތަކެތިން އެތަށް ކަންތައްތަކެވެ. މިހެން މިހެއްބޭތިވި ހެއްދެވުމާއި ހިސާބު ކުރަތޯ ބަލަނިވެސް ބެލުމަށް ކުރައްވާ ގުދުރަތުގެ ބޮޑުކަމާއެވެ. އަދި މިހެން އެއްވެސްކަމަކީ الله تَعَالَى އަށްދަތިކަމެއްނޫނެވެ.

رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّىٰهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَىٰهَا ﴿٢٩﴾ وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعَىٰهَا ﴿٣١﴾ وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا ﴿٣٢﴾ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَٰمِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلطَّآمَّةُ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ ٱلْإِنسَٰنُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ ٱلْجَحِيمُ لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَن طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَءَاثَرَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿٣٨﴾

ތަރުޖަމާ

رَفَعَ سَمْكَهَا އެކަލާނގެ އުޑުގެ އުސްކަން އުސްކޮށްދެއްވިއެވެ. فَسَوَّىٰهَا ﴿٢٨﴾ ދެންއެކަލާނގެ އުޑު ބަރާބަރު ކޮށްދެއްވިއެވެ. وَأَغْطَشَ އަދި އެކަލާނގެ އަނދިރިކޮށްދެއްވިއެވެ. لَيْلَهَا އުޑުގެ ރޭގަނޑު وَأَخْرَجَ ضُحَىٰهَا ﴿٢٩﴾ އަދި އެކަލާނގެ އުޑުގެ ދުވާލު ނުކުއްތަވިއެވެ. / ފާޅުކުރެއްވިއެވެ. وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ އަދިއެއަށްފަހު ބިންގަނޑު دَحَىٰهَآ ﴿٣٠﴾ އެކަލާނގެ ފަތުރުއްވިއެވެ. أَخْرَجَ مِنْهَا އަދި އެބިމުން އެކަލާނގެ ނެރުއްވިއެވެ. مَآءَهَا وَمَرْعَىٰهَا ﴿٣١﴾ އޭގެ ފެނާއި އޭގެ ވިނަފިލާވެލި وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا ﴿٣٢﴾ އަދިފަރުބަދަތައްބިމުގައި ކަށިތަކެއްފަދައިން އެކަލާނގެ ޖައްސަވާ ހަރުކުރެއްވިއެވެ. مَتَٰعًا لَّكُمْ އެއީ ކަލޭމެންނާއިކަލި މަންފާކަމަށް ތަކެތީގެ ގޮތުގައެވެ. وَلِأَنْعَٰمِكُمْ ﴿٣٣﴾ އަދި ކަލޭމެންގެ ނަޢަމު ސޫފިތަކާއި فَإِذَا جَآءَتِ ދެންފަހެ އަތުވެއްޖެއްޔާ ٱلطَّآمَّةُ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ ބޮޑުވެގެންވާ މުސީބަތް/ قيامة ދުވަސް يَوْمَ يَتَذَكَّرُ ٱلْإِنسَٰنُ އެދުވަހު އިންސާނާ ހަނދުމަކުރާނެއެވެ. مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ އޭނާ ކުރި މަސައްކަތް وَبُرِّزَتِ ٱلْجَحِيمُ އަދި ނަރަކަ ފާޅުކުރެވޭނެ لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾ ދެކޭނެމީހުންނަށްޓަކައެވެ فَأَمَّا مَن طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ ފަހެ އުރެދުނުމީހާ ކާފަރުކަމުގައި ހައްދު ފަހަނައަޅައި ދިޔައީމާ وَءَاثَرَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ އަދި އޭނާ ދުނިޔޭގެ ޙަޔާތް އިސްކޮށް

إجْمَالِي މާނަ

(٢٨) އެކަލާނގެ އުޑު އުސްކުރައްވައި ބިމުގެ ފުރާޅެއް ފަދައިން ދެއްވިއެވެ. އަދި އެއުޑުގެ ހުރިހާކަމެއްބަރާބަރު ކުރެއްވިއެވެ.

(٢٩) އަދިއުޑުގެ ރޭގަނޑު އަނދިރިކުރައްވައި އަދި ދުވާލު އަލިކޮށް ފާޅުކޮށްދެއްވިއެވެ.

(٣٠) އުޑުހެއްދެވުމަށްފަހު ދެން އެކަލާނގެ ބިންފަތުރުއްވިއެވެ.

(٣١) އަދި ބިމުގެތެރެއިން ފެންނުކުންނާނޭގޮތް ހެއްދެވައި އަދި ގަސްފިޔާތި އުފެއްދެވިއެވެ.

(٣٢) އަދި ބިންގަނޑު ނުހެލޭނޭގޮތުން އެބިމުގައި އެކަލާނގެ ފަރުބަދަތައް ޖެއްސެވިއެވެ.

(٣٣) (އާއިންސާނުންނާވެ.) މިހުރިހާކަމެއްވެސް ކަލޭމެންނާއި ކަލޭމެންގެ نَعَم ސޫފިތަކުގެ މަންފާއެއްގެ ގޮތުންނާ ކަންކަމެވެ.

(٣٤) ދެންފަހެ މާބޮޑު ބިރުވެރިކަމާއެކު (އެއީ ޤިޔާމަތްދުވަހެވެ.)

(٣٥) އެދުވަހުން އިންސާނާ ކުރިކަމެއް ނުކުމެ ހަނދާންކުރާނެއެވެ. އަދި މީސްތަކުންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ މީހަކުވެސް ހަނދާންކުރާނެއެވެ.

(٣٦) އަދި ދޮޜަޚަށް ދެކެވެން ނުކުމެ ފާޅުކުރެވޭނެއެވެ. (ފަހެ މުއުމިނުންނަށް އަންގަވައިދެއްވާނީ الله ތަޢާލާ ދެއްވި ދުނިޔޭގެ ނިޢުމަތަށް نِعْمَة ހަމަޖެހުނު އަންގަވައިދިން ސަވާބާއި އުފާފާޅުކުރާނެއެވެ. އަދި ކާފިރުންނަށް އަންގަވާ ހިތާމަވެރިކަމާއި ހިތާމައިގެ ކަންކަމެވެ.)

(٣٧) ފަހެ ކާފަރުވެގެން އުޅުނުމީހާ ހައްދުފަހަނައަޅައިގެން ދުނިޔެ ތަނަވަސްވެއެވެ.

(٣٨) އަދިއެއީ آخِرَةُ ގެ ނިޢުމަތުގެ ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުމަށް އިސްކުރިމާ

فَإِنَّ ٱلْجَحِيمَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِۦ وَنَهَى ٱلنَّفْسَ عَنِ ٱلْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ ٱلْجَنَّةَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا ﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَىٰهَآ ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنتَهَىٰهَآ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَآ أَنتَ مُنذِرُ مَن يَخْشَىٰهَا ﴿٤٥﴾ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَىٰهَا ﴿٤٦﴾

ތަރުޖަމާ

فَإِنَّ ٱلْجَحِيمَ ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން ނަރަކައީ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ އޭނާގެ ޖާގައެވެ. وَأَمَّا مَنْ خَافَ އަދި ބިރުވެތިވެއްޖެމީހާ مَقَامَ رَبِّهِۦ އެމީހާގެ رَبُّ ގެ حَضْرَةُ ގައި ހުންނަންޖެހޭ މަޤާމުގެ ޚައުފުން. وَنَهَى ٱلنَّفْسَ އަދި އޭނާގެ ނަފްސުވެރިކަމުން عَنِ ٱلْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾ ދުރުކޮށްފިމީހާ فَإِنَّ ٱلْجَنَّةَ ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން ސުވަރުގެއެވެ. هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ ކަލޭގެފާނުގެ އޭނާގެ ޖާގައެވެ يَسْـَٔلُونَكَ އެމީހުން ކަލޭގެފާނާ ސުވާލުކުރަނީއެވެ. عَنِ ٱلسَّاعَةِ قِيَامَة ދުވަހާމެދު أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا ﴿٤٢﴾ އެ قِيَامَة ވާނީކޮންއިރަކުންތޯއެވެ؟ فِيمَ أَنتَ ކަލޭގެފާނާއި ކޮންކަމެއްތޯއެވެ؟ مِن ذِكْرَىٰهَآ ﴿٤٣﴾ އެވާހަކަ ކަލޭގެފާނާއި ދެއްކުމުގެ إِلَىٰ رَبِّكَ ކަލޭގެފާނުންގެ رَبُّ ގެ حَضْرَةُ ގައެވެ. مُنتَهَىٰهَآ ﴿٤٤﴾ އެކަންއެކުމުގެ ނިމުންވަނީ إِنَّمَآ أَنتَ ހަމަކަށަވަރުން ކަލޭގެފާނީ مُنذِرُ مَن يَخْشَىٰهَا ﴿٤٥﴾ އެދުވަހަށްމެދު ބިރުވެތިވާމީހަކަށް އިންޒާރު ދެއްވާ ބޭކަލެކެވެ. كَأَنَّهُمْ އެމީހުން ކޮންފަދައަކުންތޯއެވެ؟ يَوْمَ يَرَوْنَهَا އެކަމެއް ބެލުވިއަސް ފެންނަދުވަހު لَمْ يَلْبَثُوٓا۟ އެމީހުން ދުނިޔޭގައި ނުހިމޭ ކަކޮށެވެ. إِلَّا عَشِيَّةً ދުވާލުގެ ހަވީރުކޮޅެއްގެ ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއްގައިމެނުވީ أَوْ ضُحَىٰهَا ނުވަތަ ދުވާލުގެ ހެނދުނުކޮޅެއްގެ ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއްގައިމެނުވީ

إجْمَالِي މާނަ

(٣٩) ހަމަކަށަވަރުން އޭނާގެ އޮންނާނެތަނަކީ ނަރަކައެވެ.

(٤٠) އަދި ތިމާ ހައްދަވާފައިވާ ކަލާނގެ رَبُّ ގެ حَضْرَةُ ގައި قِيَامَة ދުވަހުން ހުންނަންޖެހޭނެ މަޤާމަށް ބިރުވެތިވެ އަދި ތިމާގެ ނަފުސް އެދޭގޮތަކަށް އުޅުމުން ދުރުކޮށް މަނާކުރިމީހާ ދަންނައެވެ.

(٤١) ފަހެ އޭނާ قِيَامَة ދުވަހުން ހަމަޖެހި ހުންނާނެތަނަކީ ސުވަރުގެއެވެ. އަދި އޭގެ نِعْمَة ތަކެވެ.

(٤٢) (އޭ رَسُولُ الله އެވެ.) قِيَامَة ވަނީ ވަގުތަކާއިމެދު އެމީހުން ކަލޭގެފާނާއި ސުވާލު ކުރެއެވެ.

(٤٣) އެހެންނަމަވެސް އެވަގުތަ ކަލޭގެފާނުއެކަމުގެ ދަންނަވާދީފާނެ ކަމެއްހެއްތޯއެވެ؟

(٤٤) އެކަމުގެ އެންމެހައި އެގުމެއްވަނީ ހަމައެކަނި ކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ ގެ حَضْرَةُ ގައެވެ. އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އެކަންނޭގޭނެއެވެ.

(٤٥) ކަލޭގެފާނުވާކަން ކަނޑައެޅި އެދުވަހަށް ބިރުވެތިވާމީހަކަށް ބިރުވެރިކަމުގެ ހަބަރުދެއްވާ ބާރައްޓާ ކަމުގައެވެ.

(٤٦) އެ قِيَامَة ދުވަހުގެ ބިރުވެރިކަން ފެންނައިރު އެމީހުން ހީކުރާނީ ހުއްޓިއެވެ. އެމީހުންނަށް ހީވާނީ އެމީހުން ދުނިޔޭގައި އުޅުނީ ދުވާލެއްގެ ހަވީރުގެވަގުތު ނުވަތަ ދުވާލެއްގެ ހެނދުނު ވަގުތުކޮޅެއްހާއިރުކޮޅެއް ކަމުގައެވެ.